

ugyan tenni mázolásra alkalmas anyagokkal is, amelyekkel a nemesebb fanemek alsó részét 50 *cm*-nyi magasságban bekennők.

Tenni azonban okvetlenül kell valamit.

A másik ellenség, amelylyel szemben semmiféle fegyver sem használ, az ültetvények talaját borító árvizen képződött jégköpeny abban az esetben, amikor a megfagyást az árviz hirtelen apadása követi. A hirtelen apadás nyomán a jégköpeny beszakadván, darabokra zuzódik, horzsol, vág, tör, miáltal leggondosabban nevelt ültetvényeinket teljesen tönkreteszi.

Szerencse, hogy ez az eset nagy ritkaság számba megy, mivel csak kivételesen erős és tartós fagy okoz a megáradt Dunán vastagabb, megállapodó jégréteget és az is csak tartamosan üvöltő Kossova szél mellett.

Az ártéri erdősítéseknek itt vázolt két hatalmas ellensége közül különösen a vándorpatkányra hívom fel a szakkörök figyelmét, melynek nagymérvű károsításait az erdészeti irodalom tudtommal még nem méltatta.

Az ártéri szigeterdők felujításáról.

Irta: *Majerszky István* m. kir. erdőmérnök.

Anélkül, hogy *Kőfalusi Győző*nek az Erdészeti Lapok 1915. évi utolsó füzetében erről a tárgyról irt értekezésével általában ellenkezőt akarnék állítani — mert az egyszer bizonyos, hogy minél gondosabb valamely munka, annál biztosabb a siker —, mégis kénytelen vagyok a cikk utolsó sorainak egyik mondatára megjegyzést tenni, egyrészt mert annakidején az ártéri erdők felujításáról folytatott vitában csekélységem is résztvett, másrészt mert ha azon mondat igazságát a felsőbbség és a viszonyokkal nem ismerős szaktársak elfogadnák, egyszerre kitünnék, hogy az a sok erdész, aki eddig az ártéri erdők felujításával foglalkozott és foglalkozik, semmit sem tudott és a felujításokba fektetett sok százezer korona nagy része a nem sikerült erdősítések révén az ártérben működő erdészek hibájából veszett el.

A kifogásolt mondat így szól: *Pedig a fűznek és nyárnak az árvíz igazán nem árt*“.

Kőfalusi cikke ugyan mesterséges erdősítésekről szól, de hivatkozik a természetes ujulatokra is, mint bizonyítékra, hogy a fűznek és nyárnak az árvíz nem árt. Én pedig megfordítva a természetes felujítás hiányából fogom levezetni, hogy az árvíz igenis árt ezeknek a fanemeknek is.

Tudvalevő, hogy a fűz is, a nyár is évről-évre bőven terem magot és tudjuk azt is, hogy magjuk messze elrepül és távolabbi területeket is bevet. Ismeretes az is, hogy ugy a fűznek, mint a nyárnak nagyon erős a sarjadzó képessége. És mégis miért nem ujulnak fel az ártéri erdők természetes uton, ha sem a fűznek, sem a nyárnak nem árt az árvíz? S ha a természetes uton keletkezett erdők fekvését szemléljük, miért vannak ezek területüknek legalább 75%-ában olyan magas szinten, mely a közepes vízállás felett van, holott magának az ártérnek 75%-a éppen megfordítva: a középvízállás szintjénél mélyebb? Vagyis jól beerdősülve, szép, sűrű, egyenes növesű fűz- és nyárfával benőve az ártérnek csak mintegy $\frac{1}{4}$ része van, míg a többi a közepes víznél mélyebb fekvésű $\frac{3}{4}$ rész egyik felén, ha van is természetes uton keletkezett erdő, az ritkán álló vén, kisérteties alaku korhadt fűzekből áll, melyek még azon időből származnak, mikor az árvizek sokkal ritkábbak s főleg sokkal alacsonyabbak voltak, tehát a középvízállás szintje is sokkal alacsonyabb volt, míg a másik még alacsonyabb fél pusztá mocsárnádas és sásos terület, ahol a nádasokban még áll egy-egy régi törzs, hirdetve, hogy ott valaha szintén volt erdő, de fiatalos már megtelepülni nem tudott.

Kőfalusit megtéveszti az ő szerencsés helyzete, melyre abból következtetek, hogy a szederindát és galagonyát mint elterjedt gyomokat emlegeti, vagyis az ő erdősítései oly magas árvízszinten vannak, mely szintek nálunk az ártérnek legmagasabb helyei, s mely szintekre mi már nem is teszünk fűzet, hanem oly fanemeket, melyek nagyobb fordulót bírnak meg, nagyobb fatömeget, becsesebb anyagot nyújtanak. Ha azonban csak ily magas helyeken erdősítenénk, árterünknek körülbelül $\frac{3}{4}$ része pusztaság maradna. Éppen ezért a szederinda szintje alatti ártér mesterséges erdősítése a fontos és bizony, mondom, nehéz feladat. A szederinda, komócsin,

galagonya ugyanis a középvízállás szintje fölött nő. Már pedig a középvízállás, mint neve is mutatja, a leggyakoribb vízállás, melynél csak még a partok többé-kevésbé keskeny szegélye s a belső göröndök magasabb része van szárazon, míg az egész ártérnek $\frac{3}{4}$ része már víz alatt van.

Ha az árvíz nem ártana az ártér két őshonos fájának: a fűznek és nyárnak, az ártéri erdők nem állanának keskeny sávokból a vízpartokon és göröndökön, hanem mivel alacsony vízjárásnál a fűz- és nyárcsemete csakugyan kendersűrűn lepi el a gyeptől és sástól mentes helyeket, ezek a csemeték meg is maradnának és erdővé nőnének s az ártérnek nem $\frac{1}{4}$, hanem $\frac{3}{4}$ része volna magról kelt szálas erdő. *Kőfalusi* a zátonyokra hivatkozik, hogy ott magától telepszik meg a fűz és nyár, az azonban elkerülte figyelmét, hogy csak azon zátonyokon, illetve zátonyrészeken nőnek meg erdővé, melyek a középvízálláson felül emelkednek. Sarjadzás útján is csak a középvízállás feletti magasságokban ujul fel a fűz, vagy mélyebb fekvésben oly magas tuskókról, melyeket csak nagyon magas víz borít el. A nyár kényesebb lévén a fűznél, még kevésbé ujul fel természetes uton. A középvízállás szintjében és még inkább az annál alacsonyabb szinten csak azon legkedvezőbb, de egyszermind legritkább esetben nő a megtelepülő ujulat erdővé, illetve maradnak meg a tuskósarjak, ha 2—3 éven át egymás után nagyon alacsony a vízjárás, vagy a nagyvíz hirtelen jön s hirtelen el is vonul. De minthogy az árvizek mindig gyakoribbak és mindig magasabbak, nemcsak a középvízállás szintjén és annál alacsonyabb szinten, hanem a magasabb részeken is a mesterséges erdőítéshez kell folyamodnunk, hogy az erdő területe folyton ne apadjon.

Valamint az árvíz tönkreteszi úgy a sarjakat, mint a magról kelt természetes ujulatot, ha azok hosszabb ideig teljesen víz alá kerülnek, azonképen a mesterséges erdőítésnek csak akkor nem árt az árvíz, azaz hogy árt, de nem teszi tönkre, ha a csemete vagy dugvány csak 8—9 fokos víznél és csak rövid időre kerül teljesen víz alá, vagyis ha megfelelő magas suhángot vagy dugványt ültetünk úgy, hogy a növény, dacára annak, hogy vízben áll, levegőt kap, lélekezni tud. S a víz alá került erdőítés annál biztosabban és annál hamarabb megy tönkre, minél kevésbé van meggyökeresedve. Vagyis a friss erdőítés legkevesebb árvizet bír

el, s a nyárfélék kevesebbet mint a fűz, míg az amerikai kőris hosszú elborítást is kibír, ha egyébként elég magas fekvésű helyre ültettük, ahol tudniillik a szeder vagy legalább komócsin nő. Az ártér erdőgazdái azt tartják, hogy az első év sikere egyáltalában nem jelent sikert, hanem csak ha az erdősités két évet kibirt, lehet remélni, hogy később is megmarad, mert egyrészt meggyökeresedett, másrészt kinőtt az árviz fölé.

Kőfalusi tétele tehát, hogy a fűznek és nyárnak igazán nem árt az árviz, oda módosítandó, hogy a két fanem sok vizet kibír, sőt sok vizet szeret, de ha a kelletténél több borítja el őket hosszasabban, igenis árt nekik, sőt tönkreteszi őket.

Ebből aztán a tanulság magától következik: Oly magas suhángokat, dugványokat kell ültetni, melyeket a víz csak kivételesen borít el. Mivel pedig a magas suhángok nevelése, ültetése és a hosszú dugványok termelése sok pénzbe kerül, az ültetésnek *Kőfalusi* javaslatai értelmében a lehető leggondosabbnak kell lennie, hogy a sok költség kárba ne vesszen.

FAKERESKEDELEM.

A puhafaárak alakulása. A háboru kitörésekor az ipar minden terén bekövetkezett pangás a faüzletre is nyomasztólag hatott. Amint azonban a hadi szükséglet fellépett, az árak az egész vonalon megszilárdultak, mert az új termelés egészen jelentéktelen, a termelési költségek pedig sokszorta nagyobbak, mint rendes viszonyok között.

A készletek megcsappanása és a termeléssel járó nehézségek az erdélyi és felsőmagyarországi fenyőfatermelőket arra indították, hogy a fenyőfűrészáru árát ismételten felemeljék. Az 1915. év folyamán az árak háromszor emelkedtek, 1916. január 3-án pedig az alanti árjegyzés lépett életbe, amely azonban csak háborus árjegyzésnek tekinthető, mert békés időben ilyen árak mellett még a legtávolabbi külföldről származó termékek is sikerrel vehetnek fel a versenyt a magyar áruval.